

הברית הטורקית-סעודית-פקיסטנית [?] מאיום צבאי להזדמנות אסטרטגית

18.08.2026 | חנן שי | written by

עיקרי הדברים

- ברית מכה, המחברת בין עוצמתה הצבאית של טורקיה, יכולותיה הגרעיניות של פקיסטן ומשאביה של סעודיה, עלולה לצמצם את חופש הפעולה של ישראל ולהקרין את השפעתה גם על גבולה הצפוני.
- ניסיון העבר מלמד כי בריתות הגנה במזרח התיכון מתקשות לעמוד בהתחייבויותיהן. עם זאת, ישראל אינה יכולה להניח שגם ברית מכה תישאר הצהרה ריקה, ועליה להיערך לאיום הצבאי האפשרי.
- לצד המענה הצבאי, על ישראל ליזום ארגון אזורי לביטחון ולשגשוג שיתבסס על אינטרסים כלכליים ותשתיתיים משותפים ויחבר בין הודו, המפרץ הפרסי, ישראל ואירופה.
- מסדרון IMEC דרך ישראל ייצור חלופה לנתיבים שמקדמת טורקיה, יצמצם את יכולתה להפוך לשער הכרחי בין אסיה לאירופה ויחזק את מעמדה האסטרטגי של ישראל.
- מטרת היוזמה אינה להקים ברית אנטי-טורקית, אלא להבטיח חלופות, יתירות וחופש תנועה, ולמנוע ממדינה אחת לרכז בידיה כוח המאפשר לה להפעיל לחץ מדיני וכלכלי.

מבוא

ב-7 באוגוסט 2026 חתמו במכה טורקיה, סעודיה ופקיסטן על הסכם הגנה משותף שלפיו התקפה מזוינת על אחת מהן תיחשב התקפה על שלושתן. שר החוץ הטורקי, הקאן פידאן, אף השווה את הסעיף המרכזי בהסכם לסעיף 5 של אמנת נאט"ו. לברית החדשה עתידים לקום ועדת שרים ומזכירות קבועה בסעודיה, והיא הוצגה כברית הפתוחה להצטרפותן של מדינות נוספות.

ההסכם צמח מהסכם ההגנה הסעודי-פקיסטני ומהמגעים שניהלה טורקיה כדי להופכו למסגרת משולשת ורחבה יותר. הוא מצטייר בראש ובראשונה כמענה לסכנה הנשקפת למדינות האזור מאיראן ולספק הגובר באמינותה של מטריית ההגנה האמריקאית. אלא שהצהרותיה של אנקרה כי הברית אינה מכוונת נגד מדינה מסוימת אינן יכולות להרגיע את ישראל. משטמתו הגלויה של שלטון ארדואן כלפיה, תמיכתו בחמאס ובאחים המוסלמים, פעילותה של טורקיה בסוריה ושאיפתה להגמוניה במזרח הים התיכון מחייבות להניח שהכוח החדש עלול להיות מופנה, במישרין או בעקיפין, גם נגדה.

ההסכם לא נולד במלחמה האזורית שפרצה ב-28 בפברואר 2026. המגעים להסכם המשולש התנהלו חודשים רבים קודם לכן. אולם המלחמה האיצה את הבשלתו והעניקה לו דחיפות חדשה: התקיפות האיראניות נגד סעודיה ומדינות מפרץ נוספות, והפגיעה בספנות ובמשלוחי האנרגיה במצר הורמוז, המחישו לריאד שהיא עלולה לשלם מחיר כבד על עימות שלא יזמה. ברית מכה היא אפוא גם תוצאה של הספק באמינות המטרייה האמריקנית, וגם תגובה לתוצאותיה האזוריות של המלחמה באיראן.

לכאורה, לפנינו שינוי דרמטי במאזן הכוחות: טורקיה מביאה עימה צבא גדול, תעשייה ביטחונית מתפתחת וחברות בנאט"ו; פקיסטן מביאה צבא גדול ויכולת גרעינית; וסעודיה מביאה משאבים כלכליים, מעמד בעולם המוסלמי ומיקום החולש על חלק מרכזי מנתיבי האנרגיה והמסחר. אבל לפני שמסיקים כי נולדה "נאט"ו מוסלמית", כדאי לזכור את תולדותיהן של בריתות ההגנה במזרח התיכון.

בית הקברות של בריתות ההגנה

לאחר כישלון צבאות ערב במלחמת 1948 חתמו מדינות הליגה הערבית ב-1950 על אמנת הגנה משותפת. האמנה קבעה כי תוקפנות נגד אחת החברות תיחשב תוקפנות נגד כולן, והקימה מועצת הגנה וועדה צבאית. על הנייר נוצרה ברית ערבית. למעשה לא נוצרו פיקוד אחוד, תורת לחימה משותפת, הקצאת כוחות קבועה או נכונות מוכחת של המדינות לוותר על אינטרסים נפרדים למען הגנתה של חברה אחרת.

ב-1955 קמה ברית בגדאד שבה השתתפו טורקיה, עיראק, איראן, פקיסטן ובריטניה. היא נועדה להקים "נדבך צפוני" לבלימת ברית המועצות. לאחר המהפכה בעיראק ב-1958 פרשה בגדאד, והברית הפכה ל-CENTO. פקיסטן ביקשה את עזרת חברותיה במלחמותיה נגד הודו ב-1965 וב-1971, ולא קיבלה אותה, מפני שיתר החברות סברו שהברית נועדה לבלימת מוסקבה ולא למלחמה בהודו. המהפכה האיראנית הביאה לפירוקה הסופי ב-1979.

כנגד ברית בגדאד הוקם בשנות החמישים ציר מצרים-סוריה-סעודיה, אך היריבויות הבין-ערביות גברו על הצהרות האחדות. הקהילייה הערבית המאוחדת של מצרים וסוריה התפרקה לאחר שלוש שנים. הפיקוד הערבי המאוחד, שהוכרז ב-1964, לא יצר פיקוד מלחמתי משותף. הקואליציות הערביות של 1948, 1967 ו-1973 הצליחו לרכז כוחות למלחמה מסוימת, אך הן היו קואליציות אד-הוק ולא ברית הגנה אזורית בעלת מוסדות, תכנון והתחייבות מתמשכת.

ב-1981 הוקמה מועצת שיתוף הפעולה של מדינות המפרץ, וב-1984 הוקם כוח "מגן חצי האי". זוהי המסגרת האזורית העמידה ביותר, אך היא לא הצליחה למנוע את כיבוש כווית בידי עיראק ב-1990; שחרור כווית הושג רק באמצעות קואליציה בין-לאומית בהנהגת ארצות הברית. הכוח הופעל בבחריין ב-2011, אולם זאת לשם הגנת המשטר והתשתיות מפני איום פנימי שנתפס כנתמך מבחוץ ² לא למילוי הדגם הקלאסי של הצטרפות למלחמה נגד מדינה שתקפה חברה

גם הצהרת דמשק של 1991, שביקשה לחבר את שש מדינות המפרץ עם מצרים וסוריה למערכת ביטחון ערבית, התרוקנה מתוכן. התוכנית להקים כוח ערבי משותף ב-2015 לא הבשילה. "נאט"ו הערבי" - MESA - שקידמה ארצות הברית לאחר 2017 לא קם כלל. הקואליציה האסלאמית למלחמה בטרור קיימת בריאד, אך איננה ברית להגנה הדדית ואיננה צבא מוסלמי משותף.

הלקח איננו שבריתות הן חסרות ערך. הלקח הוא שהכרזה על ברית אינה יוצרת ברית. באזור לא חסרו אמנות; חסרו אויב מוסכם, פיקוד משותף, תכנון אופרטיבי, כוחות שהוקצו מראש ובעיקר נכונות לצאת למלחמה למען חברה אחרת. אף אחת מבריתות ההגנה האזוריות לא עמדה בעקביות במבחן שלשמו נוסדה: הצטרפות להגנתה של חברה שהותקפה, או יצירת מנגנון קבוע המאפשר לקואליציה להסיר יחד איום קיומי על אחת מחברותיה. ברית מכה עשויה לחזור על ההיסטוריה הזאת. אך ישראל אינה רשאית לבנות על כך.

משמעות הברית לישראל: הגנה לאומית

ברמת ההגנה הלאומית הצבאית, ברית מכה יוצרת איום פוטנציאלי ישיר ועקיף על ישראל. אין פירוש הדבר שמחר בבוקר יעמדו צבאות טורקיה, סעודיה ופקיסטן במערכה משותפת נגדה. גם אין פירוש הדבר שפקיסטן העניקה לסעודיה או לטורקיה מטרייה גרעינית אוטומטית. אבל ישראל נדרשת לתכנן לפי יכולות אפשריות, ולא לפי הצהרות הרגעה.

הסכנה מורכבת במיוחד בגלל חברותה של טורקיה בנאט"ו. סעיף 5 אינו חל על סעודיה ופקיסטן ואינו עובר אליהן בירושה באמצעות אנקרה. אולם עימות ישראלי-טורקי עלול ליצור שרשרת: ישראל תיאלץ להסיר איום טורקי; טורקיה תציג את פעולת ישראל כתוקפנות; סעודיה ופקיסטן תיזרזנה לפעול מכוח הסכם מכה; ואנקרה תנסה להפעיל את מנגנוני ההתייעצות וההגנה של נאט"ו. גם אם ארצות הברית ומדינות אירופה תמנענה מלחמה בין נאט"ו לישראל, עצם האפשרות תצמצם את חופש הפעולה הישראלי ותעניק לטורקיה תחושת חסינות מסוכנת.

ההשפעה הטורקית הגוברת בסוריה מחמירה את הסיכון גם בלי חברות סורית פורמלית בברית. תמיכה מדינית, כלכלית וצבאית של אנקרה בדמשק עלולה להקרין את עוצמתה של טורקיה [?] ובעת משבר גם את משקלה של ברית מכה [?] אל גבולה הצפוני של ישראל. זהו תרחיש שצריך להיכנס כבר עתה לתכנון.

לכן צה"ל ומערכת הביטחון חייבים לכלול את הברית החדשה בהערכת המצב, בבניין הכוח, במודיעין, בהגנה על העורף, בהגנת תשתיות ובתכנון המערכתי. מדיניות ההיסטורית של ישראל לא הייתה להמתין עד שאיום קיומי יבשיל ויופעל נגדה. היא שאפה להסיר איומים בעודם באיבם, כאשר עדיין ניתן להסירם במלחמת הכרעה קצרה מחוץ לשטחה, במקום להילחם מלחמת התשה ממושכת בתוכו.

אין זו קריאה אוטומטית למלחמת מנע. זוהי דרישה לשמר חרב הכרעה זמינה ואת חופש ההחלטה להפעילה כאשר האיום נעשה ממשי, חמור וקרוב, והמתנה למכה הראשונה עלולה לשלול מישראל את יכולת ההגנה. ישראל אינה יכולה להרשות לעצמה שעצם חברותה של טורקיה בנאט"ו, בתוספת ברית מכה, תהפוך איום עליה לעובדה מוגנת.

מול האיום הזה נדרשים שני מענים ברמות שונות. האחד, ברמת ההגנה הלאומית, הוא צבאי: על צה"ל להחזיק יכולת לסכל איומים שמקורם בטורקיה, במישרין או באמצעות שרשרת הסלמה שברית מכה עלולה להפעיל. את המענה הזה אסור להתנות בהצלחתו של שום מהלך מדיני. המענה השני, ברמת הביטחון הלאומי, נועד לא רק להסיר איום שהבשיל אלא לשנות לאורך זמן את התנאים והתמריצים המאפשרים את היווצרותו. זהו הפחות מובן מאליו ² והחשוב יותר.

לא ברית הגנה נגדית ² ארגון לבניית ביטחון

המענה הצבאי הכרחי, אך אינו מספיק. הוא עוצר איומים כשהם מבשילים; הוא אינו משנה את התמריץ הטורקי לייצר אותם מלכתחילה. התגובה האוטומטית הייתה יכולה להיות ברית הגנה נגדית ² וזו תהיה טעות. הודו נרתעת מבריתות המחייבות אותה לצאת למלחמה; יוון היא חברת נאט"ו לצד טורקיה; קפריסין חשובה מבחינה גאוגרפית אך מוגבלת מבחינה צבאית; ומדינות ערביות לא תרצנה להצטרף למסגרת שתוגדר מראש כברית אנטי-טורקית.

במקום ברית הגנה ישראל צריכה ליזום ארגון לביטחון ולשגשוג. ההבדל איננו סמנטי. הגנה צבאית שואלת כיצד נילחם לאחר שהמלחמה פרצה; ביטחון לאומי שואל כיצד ניצור תנאים מדיניים, צבאיים, כלכליים, אנרגטיים, מדעיים וטכנולוגיים שימנעו מיריב את היכולת או את הרצון לפתוח בה.

יש להודות בקושי שבהצעה הזאת: אם הלקח מבית הקברות ההיסטורי הוא שהצהרה אינה יוצרת ברית, מה מבטיח שהארגון המוצע לא יצטרף לרשימת הכישלונות – MESA, הצהרת דמשק, הכוח הערבי המשותף? התשובה חייבת להיות מבנית, ולא רק רטורית: הארגונים שכשלו נכשלו כי ניסו ליצור מראש מחויבות לצאת למלחמה בלי אינטרס משותף יומיומי שמצדיק את קיומם בזמן שלום. הארגון המוצע כאן הפוך: הוא נבנה סביב תשתית כלכלית קיימת ופועלת – IMEC, נמלים, כבלי נתונים, אנרגיה ² שיש לה תמריץ להתקיים גם בלי איום מיידי. חברות בארגון כזה משתלמת בפני עצמה, לא רק כביטוח מפני מלחמה עתידית. זה ההבדל בין ברית שמנסה להמציא סולידריות יש מאין לבין מסגרת שמעגנת אינטרס קיים.

ליבת הארגון יכולה לכלול את הודו, ישראל, קפריסין, יוון ואיחוד האמירויות. ירדן חיונית כרצף יבשתי; צרפת ואיטליה יכולות לשמש שערים אירופיים; ארצות הברית יכולה להיות משענת חיצונית במתכונת דומה ל-3+1; ומצרים יכולה לתרום את תעלת סואץ, את הים האדום ואת משקלה במזרח הים התיכון. גם חברותה של סעודיה תתקבל בברכה ² אף שהיא חברה בברית מכה. דווקא שילובה יוכיח שהארגון אינו מכוון נגד האסלאם, נגד הסונים או אפילו נגד טורקיה,

אלא בעד חירות הנתיבים, ביזור מוקדי הכוח ומניעת כפייה אזורית.

הארגון יוכל לפעול בשבעה תחומים משלימים: תיאום מדיני; מודיעין והגנת תשתיות; חופש השיט; מסילות, נמלים ומרכזים לוגיסטיים; חשמל, גז, מימן ואגירת אנרגיה; כבלי נתונים וסייבר; ומחקר משותף בתחומי מים, חקלאות, חלל, בריאות ובינה מלאכותית. אין צורך בסעיף הקובע שהתקפה על אחת היא התקפה על כולן. די לקבוע שפגיעה מכוונת בתשתית, בנמל, בכבל, בצינור או בחופש התנועה של אחת החברות היא פגיעה בביטחון ובשגשוגן של כולן, ותיענה בצעדים משותפים ² מדיניים, כלכליים, טכנולוגיים, ובמידת הצורך ביטחוניים.

טורקיה ופקיסטן עלולות לקרוא את ההרכב המוצע ² הודו, ישראל, יוון וקפריסין ² כברית נגדית בפועל, כשם שטורקיה עצמה טוענת שברית מכה אינה מכוונת נגד איש. את החשד הזה אי אפשר להעלים בהצהרה. אפשר לצמצמו באמצעות דלת פתוחה באמת לסעודיה ולמדינות נוספות, ובאמצעות אפשרות לשיתוף טורקי מוגבל במיזמים אזרחיים שבהם אין לאנקרה כוח וטו על המסדרון כולו. כך יישמר ההבדל בין ארגון פתוח לבניית ביטחון לבין גוש צבאי לעומתי.

ברית מכה מתחילה בהבטחה לצאת למלחמה, ומקווה שמתוכה תצמח שותפות. הארגון המוצע יתחיל בשותפות ממשית, שמתוכה תצמח יכולת למנוע מלחמה ולהתמודד עימה אם תיכפה.

שתי התארגנויות ² שני מסדרונות

שתי היוזמות הכלכליות - IMEC המערבי דרך ישראל, מול התוואים הטורקיים דרך עיראק וסוריה ² מתחרות על אחד המפעלים החשובים של המאה: חיבור אגן האוקיינוס ההודי לאגן האוקיינוס האטלנטי. ברית מכה אינה יוצרת את התחרות, אך היא מעניקה לטורקיה מעמד אזורי וכלי השפעה נוספים שעשויים לסייע לה להטות את ההכרעה לטובת התוואים העוברים בשטחה. זהו הקשר בין שתי ההתארגנויות: לא ברית צבאית מול ברית צבאית, אלא כוח מדיני-צבאי טורקי גובר מול ארגון ביטחוני-כלכלי שיבטיח חלופה שאנקרה אינה יכולה לחסום.

התוואי המקורי של המסדרון הכלכלי הודו ² המזרח התיכון ² אירופה, IMEC, אמור לחבר את נמלי הודו למפרץ, וממנו ברכבת דרך האמירויות, סעודיה וירדן אל ישראל; מנמלי ישראל ימשיך המטען בדרך הים לקפריסין, ליוון ולאירופה. אין מדובר רק בקו מטענים. התוכנית כוללת פוטנציאל להעברת חשמל ואנרגיה, מימן נקי, נתונים ותקשורת, וליצירת שרשראות ייצור ומחקר משותפות.

מולו דוחפת טורקיה כמה תוואים חלופיים ומשלימים, שמכנה משותף להם: אין מסדרון בלעדיה. "דרך הפיתוח" אמורה לחבר את נמל אל-פאו בבצרה דרך עיראק לטורקיה ולאירופה. במקביל מקודמים חיבורי רכבת, גז ונפט דרך סוריה, והחייאת תוואים המגיעים לנמלי סוריה או לבנון ומשם, במישרין או דרך טורקיה, לשוק האירופי. אלה עדיין אינם קו אחד סגור, אבל הם מבטאים תפיסה אחת: להפוך את טורקיה לשער ההכרחי של המפרץ ואסיה לאירופה, ולדחוק את ישראל מן החיבור הבין-יבשתי. תוואים אלה יגדילו את כוח הסחיטה של אנקרה כלפי

אירופה § לא רק באמצעות שליטתה האפשרית בתנועת מהגרים, אלא גם באמצעות הפיכתה לשער מרכזי של אנרגיה ומסחר.

כאן מתגלה הבדל עמוק בין שני החזונות. התוואי העובר דרך ישראל נשען ברובו על מדינות יציבות ועל שותפויות קיימות. בשני קצותיו האסטרטגיים ניצבים שני עמודי גשר דמוקרטיים: הודו במזרח וישראל במערב. ביניהן מצויות האמירויות, סעודיה וירדן, שממשלותיהן שולטות בשטחן ומסוגלות להגן על תשתיות ארוכות טווח. בהמשך ניצבות קפריסין ויוון, חברות האיחוד האירופי או קשורות אליו ולמערב.

התוואים שטורקיה מקדמת עוברים, לפחות בחלקם, בעיראק, בסוריה ובלבנון: מדינות חלשות או כושלות, שבשטחיהן פועלים ארגוני טרור, מיליציות וכוחות חיצוניים. הם מסתיימים בטורקיה § מדינה שהיא דמוקרטיה על הנייר, שבה נשחקו הפרדת הרשויות, חופש העיתונות ושלטון החוק. טורקיה היא כבר כיום צומת מרכזי להעברת אנרגיה לאירופה. העצמת תלותה של אירופה בה תרכז בידי אנקרה כוח נוסף, שאותו תוכל לתרגם ללחץ מדיני וביטחוני.

אחד מיתרונותיו האסטרטגיים של IMEC הוא יצירת נתיב נוסף בין אגני האוקיינוס ההודי והאטלנטי שאינו תלוי ברוסיה, בסין, באיראן או בטורקיה. בשני קצותיו ניצבים שני עמודי גשר דמוקרטיים § הודו במזרח וישראל במערב. אין פירוש הדבר שהתוואי הישראלי חסין. הוא חשוף לסיכונים בירדן, בים האדום, במפרץ ובישראל עצמה, ובלי הסדרה מדינית והשקעות עתק הוא יישאר מפה על נייר. גם לתוואי העיראקי-טורקי יתרון § רציפות יבשתית.

לקח מרכזי ממלחמת איראן הוא הצורך למנוע הסתמכות על נתיב או על מקור יחיד. לכן, גם אם יוחלט לקדם תוואי מזרחי העובר דרך טורקיה, על ישראל לשכנע את השותפות § ובעיקר את אירופה, ארצות הברית והודו § להקים במקביל חלופה בציר המערבי. דווקא משום שאין מסדרון חסין לחלוטין, אסור לאירופה ולהודו להיות תלויות בשער יחיד. ביטחון במאה ה-21 נוצר באמצעות חלופות, יתירות וביזור, לא באמצעות מסירת המפתח למדינת מעבר אחת.

לא נגד טורקיה § נגד יכולתה לכפות

הארגון המוצע לא צריך להגדיר את טורקיה כאויבת. הגדרה כזאת תרחיק את הודו, את האמירויות, את מצרים ואולי גם את יוון; תחזק את טענת אנקרה שהיא מכותרת; ותהפוך את המסדרון ממפעל בין-לאומי למכשיר במאבק אזורי.

תכלית הארגון צריכה להיות חיובית וברורה: חיבור הודו לאירופה; הבטחת חופש השיט והמסחר; גיוון מקורות האנרגיה ונתיביה; הגנת תשתיות; קידום מדע וטכנולוגיה; ומניעת האפשרות שמדינה אחת תחזיק בכוח לחסום את הקשר בין שני אגני האוקיינוסים או להתנותו בכניעה מדינית.

דווקא משום כך יש להשאיר את הדלת פתוחה לסעודיה. ריאד אינה צריכה לבחור בין הסכם הגנה עם טורקיה ופקיסטן לבין השתתפות במערכת כלכלית-ביטחונית עם הודו, ישראל ואירופה.

להפך: חברותה בשתי המסגרות יכולה למנוע מברית מכה להפוך לברית אנטי-ישראלית, ולהבטיח שהמסדרון המקורי לא יעקר מתוואיו. היא תאפשר לסעודיה לגוון את משענותיה במקום להחליף תלות אמריקנית בתלות טורקית.

גם אירופה צריכה להבין את האינטרס שלה. ברית מכה עלולה להעמיד אותה בעתיד בפני הדבר שהיא מתקשה בו יותר מכול: מלחמה. עימות ישראלי-טורקי עשוי לגרור את נאט"ו למשבר שלא בחרה בו. לעומת זאת, ארגון ביטחון רב-תחומי יעניק לה חלופות אנרגיה ומסחר, יפחית את תלותה באנקרה וייצור מנגנוני התייעצות והסדרה לפני שהמשבר הופך למלחמה.

מענה ישראלי של ביטחון לאומי

ישראל חייבת להכין מענה צבאי לברית מכה. זו חובתה הראשונה של מדינה כלפי אזרחיה. אבל אם תסתפק בבניית עוד טייסת, עוד מערכת יירוט או עוד תוכנית מגירה, היא תענה לאתגר ברמת ההגנה הלאומית בלבד ותוותר על ההזדמנות שיצר ברמת הביטחון הלאומי.

ברית מכה מבקשת לחבר כוח צבאי טורקי, יכולת פקיסטנית ומשאבים סעודיים. תשובתה הנכונה של ישראל היא לחבר עוצמה הודית, חדשנות ישראלית, מיקום יוני-קפריסאי, הון ותשתיות מן המפרץ וגישה אירופית-אמריקנית. לא כדי להקים גוש היוצא למלחמה נגד גוש אחר, אלא כדי לבנות סדר אזורי שבו אין לטורקיה, לאיראן או לכל מעצמה אחרת יכולת לכפות את רצונה על שכנותיה ועל אירופה.

זהו ההבדל בין מדינה הממתינה לאיום לבין מדינה המשנה את סדר היום. מול ברית שנועדה, לפחות לכאורה, להגן לאחר שתפרוץ מלחמה, על ישראל ליזום ארגון שבונה ביטחון לפני פריצתה. מול ניסיון להסיט את הקשר בין הודו לאירופה אל טורקיה, עליה להפוך את IMEC ממיזם תחבורה לתשתית של סדר אזורי חדש.

אם המענה ברמת הביטחון הלאומי יצליח ² אם תוואי IMEC דרך ישראל ייבנה, יתחזק ויוכיח את ערכו ³ הוא עשוי לשנות בטווח הארוך גם את תפקידה של ברית מכה. ברית שאינה יכולה לשמש מנוף לעקיפת ישראל או ללחץ עליה עשויה להצטמצם לייעודה המוצהר: הגנת חברותיה מפני איראן ושלוחיה. זהו מצב הסיום האסטרטגי הרצוי ⁴ לא הבסת הברית ולא פירוקה, אלא מניעת הפיכתה לברית אנטי-ישראלית. אם ייווצר בעתיד מפגש אינטרסים ממשי מול איראן, תוכל ישראל לבחון שיתוף פעולה נקודתי עם חברותיה, בלי להצטרף אליה ובלי להפקיד בידיה את ביטחונה.

בריתות ההגנה שקמו במזרח התיכון נעלמו מפני שהבטיחו מלחמה משותפת בלי לבנות חיים משותפים. הארגון החדש צריך לפעול בסדר הפוך: לבנות אינטרסים, תשתיות, ידע ועוצמה משותפים, ומתוכם להצמיח ביטחון. אם יעשה זאת, ברית מכה לא תהיה רק איום שנוולד במזרח התיכון. היא תהיה הזרז שהחזיר לישראל את היוזמה לעיצובו.

*הדעות המובעות בפרסומי מכון משגב הן על דעת המחברים בלבד.